

Uroczystości narodowe w okolicy Podlasia.

Piękna uroczystość odbyła się niedawno w okolicy Podlasia. W obecności ministra oświaty Ponikowskiego i licznych delegatów z Warszawy uroczystość otwarto upaństwowione gimnazjum w Siedlcach.

Akt upaństwowienia gimnazjum odbył się o godzinie 12 tej w południe w sali klubu miejskiego w obecności otoczenia ministra, dyrektora gimnazjum, p. Asianowicza i dygnitarzy miejscowych.

Po odegraniu przez orkiestrę gimnazjalną hymnu „Boże, coś Polskę”, przemówił minister Ponikowski, poczem wręczył dyrektorowi akt organizacyjny na stępującej treści:

„Aktem z dnia 20 sierpnia 1918 roku Towarzystwo pomocy szkolnej oddało utrzymywane przez siebie w Siedlcach gimnazjum podlaskie na własność państwa polskiego. Niniejszem uznaję szkołę tę za państwową i pragnę, aby młodzież miała zawsze przed oczyma najwyższy wzór rozumu państwowego, cnoty obywatelskiej, rycerskiego honoru, niezłomnej służby i poświęcenia dla ojczyzny, nadając szkole nazwę: Królewsko Polskie gimnazjum imienia Hetmana Żółkiewskiego”.

Jednocześnie z otwarciem upaństwowionego gimnazjum odbyła się druga nie mniej podniosła uroczystość — odsłonięcie ufundowanego przez miasto pomnika Kościuszki. Dzień ten był też prawdziwym

lecz połączona jest z ogromnymi trudnościami. Bo z jednej strony wydostanie się z bolszewickiej Rosji nie jest rzeczą łatwą, a z drugiej, niemieckie władze okupacyjne utrudniają powrót. To też reemigranci, zanim dostaną się do kraju, muszą przejść

nawet politykę rusyfikacyjną. W Mińsku na przykład istnieje jawnie biuro werbunkowe do armii generała Krasnowa, w mieście raz po raz odbywają się zjazdy organizacji czarnosecinnnych, popowskich i monarchicznych. Jeżeli na gruncie wileńskim Niemcy ciągle

Wielki odwrót Niemców: Dolina Woivre i wzgórza Cotes Lorraines.

(Lip. b. pras.)

przez całe piekło bolszewicko-niemieckich formalności!

Jednym z punktów, przez które płynie fala reemigracyjna do Polski jest Orsza. Tam gromadzą się rzesze uchodźców, czekając z utęsknieniem na otwarcie wrót do kraju. Nie jest to jednak rzeczą łatwą. Nieraz partie uchodźców muszą czekać na swą kolej bardzo długo w warunkach najbardziej uciążliwych.

Ilustracja nasza przedstawia jeden z momentów odbywającej się obecnie reemigracji do Królestwa Polskiego. Jest to pociąg z powracającymi z Rosji kolejarzami w Orszy, który stał tam kilka miesięcy — zanim go wreszcie władze graniczne przepuściły dalej.

prowadzą rokowania z Zamysłowskim, posłem do mniejszości rosyjskiej w Wilnie, skrajnym prawicowcem, to w Mińsku mężem zaufania władz okupacyjnych jest p. Sawicz, były właściciel ziemski. Ten ostatni w imieniu Niemców zwrócił się do Związku Ziemian z propozycją, by Związek oświadczył się za reformą ziemstw, któraby zabezpieczyła Rosjanom 60 procent miejsc, a innym narodowościom 20 procent. P. Sawicz przedstawił to żądanie w formie nadzwyczaj ostrej, wymagając natychmiastowej odpowiedzi, w przeciwnym bowiem razie groził, iż Niemcy powołają ziemstwa, z których Polacy będą całkowicie wykluczeni. Żądanie to było tem więcej aroganckie, że jedynie szlachta polska pozostała w tych majątkach, podczas gdy Rosjanie z dóbr,

Po czterech latach tułaczki: Pociąg z wygnancami-kolejarzami w Orszy (Fot. Z. Nałęcz-Dylewski).

świętem narodowym okolicy Podlasia, która pomimo tyloletniego ucisku rosyjskiego, ze szczególną zaciętością tępiącą polskość na Podlasiu, dała dowód gorącego patriotyzmu i umiłowania ideałów narodowych.

Po czterech latach tułaczki.

Polska wśród zmiennych losów obecnej wojny przeżyła ciężki okres prawdziwej „wędrowki narodów”. Szły tysięczne rzesze uchodźców z Galicji na Zachód, a jeszcze liczniejsze fale przymusowych emigrantów wyrzuciła wojna z Królestwa Polskiego do Rosji. Od chwili zaprzestania działań wojennych na Wschodzie zaczął się też powrót uchodźców polskich z Rosji. Reemigracja trwa do tej chwili,

Na kresach Rzeczypospolitej polskiej.

Jeśli ciężkie jest położenie Polski pod niemieckimi rządami okupacyjnymi, to jeszcze tragiczniejszą jest sytuacja wschodnich kresów Rzeczypospolitej polskiej, wydanych bezwzględnie na łup wojennych rządów „Ober Ost”, których głównym celem jest wytępienie polskośći. Pod tym względem Niemcy nie cofają się przed żadnym gwałtem. Tępiąc żywioł polski zarówno na Litwie, jak Białorusi, nie tylko budzą sztucznie rach litwomański, ale prowadzą

Uroczystości narodowe w stolicy Podlasia: Dyr. Asianowicz przy wejściu do gimnazjum w Siedlcach. (Fot. Z. Nałęcz-Dylewski).

Na kresach Rzeczypospolitej polskiej: Typy kobiet litewskich.

pochodzących przeważnie z konfiskat po roku 63, pucielali.

Na równi z rusyfikacją Niemcy utrzymują tradycje rosyjskie pod względem nad wyraz niedołężnej administracji, łapownictwa i kradzieży. W tem wszystkim okazali się znacznie pojętniejsi od swych poprzedników i ludność cierpi od strasznego wyzysku. Mały kwiatek tamtejszych stosunków: W ostatnich czasach wydano około 1000 przepustek do Warszawy, zdzierając z każdej po 1000 rubli. W ten sposób milien rubli powędrowało do kieszeni niemieckich urzędników.

Polacy są jedynym czynnikiem w kraju, który, potrafił się zorganizować w formach państwowych. Ale dlatego właśnie Niemcy wypowiedzieli im zaciętą wojnę na wszystkich polach. Zamykają szkoły polskie, niszczą majątki polskie, a nawet ndaręniają samoobronę tam, gdzie Polacy stają się ofiarami napadu ze strony bolszewickich band.

Pomimo tak ciężkich warunków żywioł polski na Litwie i Rusi nie upada na duchu i walczy z nowymi ciemiężcami, oczekując z wiarą, że nowy porządek który ma zakwitnąć na gruzach starej Europy, musi przywrócić Polsce jej słuszne prawa na kresowych ziemiach b. Rzeczypospolitej polskiej.